

עין משפט ונר מצוה

קבט א מיי פ"ב מהל' שמיטה הלט"ו סמג עשין סג טוש"ע יו"ד ס"ו ד סעי' א':

קל ב מיי שם הלכה טו טוש"ע שם סעי' ב ולחומה':

קלא ג מיי פ"ב מהל' גירושין הל"ב סמג

עשין ג טוש"ע אה"ע ס"ו קמא סעיף טו:

קלב ד מיי שם הל"ג טוש"ע שם סעי' ז:

קלב ה מיי פ"ט מהל' תרומות הל"ו:

קלד ו מיי פ"ד מהל' זביח הל"ג סמג

עשין פט טוש"ע ח"מ ס"ו נמא סעי' יא':

קלה ז מיי פ"ב מהל' שמיטה הל"ד סמג

עשין סג טוש"ע יו"ד ס"ו ד סעיף ה':

רבינו גרשום

כלומר אבל בשמי עבודות פסל לזרוק דמה ולהקטיר חלבה ואילו הן ארבע עבודות קבלה הולכה וזריקה והקטרה: שחטה ואח"כ חוישב עליה. כלומר ששחטה א' רצה לשחוק בה כלומר ואין כותבין. (כלומר) שאינו עושה אלא שחוק: והוינן בה מעשה לסתור כלומר ברישא אמרינן רצה לשחוק בה ובסיפא אמר חזי גט: אם הוכיח סופו על תחילתו היה זה גט. כלומר כגון הכא דעלה לגג ונפל ומת: אמר רשב"ג אם מעצמו נפל הרי זה גט. כלומר דהוכיח סופו על תחילתו הכא גמי שחט ואח"כ חוישב הוכיח סופו על תחילתו ופסול: אם היה רבו שני כהן כו'. כלומר: שהרי הן שלו וקנאן: ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחלתו. כלומר כשם שאמר הוכיח סופו על תחלתו לענין עבדים כך אמרינן סופו על תחילתו לענין שחיטה: הלכה כר' יוסי כלומר כר' יוסי כלומר כר' יוסה אמר שמואל רב יהודה אמר שמואל לן בה למחשבתו דנכרי: יהב ליה זוזא וזוא לטבח ישראל מאי כלומר שיהא לו חלק בבהמה ששוחט: דלא מצי מדחי ליה אסור. כלומר דאמרינן מחשבתו לע"ז ואי לא א"ל רישא והרי כלומר א"ל אם אתה רוצה לקבל זוזא לחיי ואי לא הכה ראשך בהו.

אומר כיון שאמר הלה אי אפשי בהן כבר זכו בהן יורשין והוינן בה לת"ק אפילו עומד וצווח אמר רבה ואיתימא רבי יוחנן בצווח מעיקרא דכ"ע לא פליגי דלא קנה בשותק ובסוף צווח דכ"ע לא פליגי דקנה ויכ פליגי שזיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צווח ת"ק סבר מדשתיק קננהו והאי דקא צווח מיהדר קא הדר ביה ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחילתו והא דלא צווח מעיקרא סבר כי לא אתי לידיה אמאי אצווח אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי הנהו טייעי דאתו לציקוגניא יהיב דיכרי למבחי ישראל אמרו להו דמא ותרבא לדידן משבא ובישרא לדידכו שלחה רב טובי בר רב מתנה לקמיה דרב יוסף כי האי גוונא מאי שלא ליה הכי א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי א"ל רב אחא בריה דרב אביא לרב אשי דל"א יהיב ליה זוזא לטבח ישראל מאי אמר ליה חזינן אי איניש אלמא הוא דלא מצי מדחי ליה אסור ואי לא א"ל רישך והר: **בתנאי'** יהשוחט לשם הרים לשם גבעות לשם ימים לשם נהרות לשם מדברות שחיטתו פסולה

לר"א יהיב ליה זוזא לטבח ישראל מאי אמר ליה חזינן אי איניש אלמא הוא דלא מצי מדחי ליה אסור ואי לא א"ל רישך והר: **בתנאי'** יהשוחט לשם הרים לשם גבעות לשם ימים לשם נהרות לשם מדברות שחיטתו פסולה

^(א) נראה דל"ל ששחטה סתם בלא מחשבה.

למ:

מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אלא בשתי עבודות. פירש בקונטרס בשמיטה וצוריקה ^(א) דכתיב וקשה לריצ"א דצוריקת דס לעצות כוכבים לא מיתסר זשר דממוכח לקמן גבי הנהו טייעי דיהבי דיכרי לטבחי ישראל ואמרי להו דמא ומרבא לדידן ובישרא לדידכו ומסיק דכשרה דהלכה כרבי יוסי דזה מחשב וזה עובד לא אמרינן וזמה שזרקו דס לעצות כוכבים אחרי כן לא חיישין עוד תניא כהדאי בתוספתא אס מששחטה זרק דס לעצות כוכבים והקטיר חלצה לעצות כוכבים זה היה מעשה בקיסרי ולא אמרו זה לא איסור ולא היתר והיינו משום שהוכיח סופו על תחלתו כדנסמוך אבל צוריקה מיהא לא מיתסרא וז"ל נהי דזהמה לא מיתסרא דס מיהא איתסר:

עד כאן לא קא שרו רבנן אלא דלא שמעינן דחשיב. וללשנא בתרא דלעיל ע"כ לא שרו רבנן אלא זזה מחשב וזה עובד אבל הכא אותו עצמו ששחט זרק אחרי כן דס לעצות כוכבים: **אם** היה רבו שני כהן **אובל בתרומה.** בפרק המביא אשם תלוי (כריתות דף כד:) מפרש דקסברי רבנן המפקיר עצדו ילא למירות ואכ"ר גט שחרור ומעוכב גט שחרור אולכ בתרומה: **כי לא אתי לדידיה אמאי אצווח.** הא דעמי כפ"ק דצ"מ (דף ו.) תקפה אחד בפנינו מהו ומוקי בשחק ולנסוף אווה שפיר בעי צין לר"ש צין לרבנן דהאי טעמא כי לא אתי לידיה אמאי אלוות לא שייך התם ואיכא טעמא אחרינא התם דקסבר אמאי אלוות הא קא חזו ליה רבנן: **רישך** והר. אפילו למ"ד מעות עצובד כוכבים קונות הכא ואי אלמא הוא אסור מדרבנן ואפילו למ"ד כפ' שני דצבורות (דף יג.) דמשיכה עצובד כוכבי קונה ולא מעות: הא

השוחט פרק שני חולין

חולין. לענין עבודת כוכבים שאין מחשבה פוסלת בהן כד' עבודות אלא בשנים בשמיטה וצוריקה דהני הוא דכתיבן (שמות כב) וזבח לאלהים יחרס כל אסך נסכיהם מדם (מהל"ס טו) אבל קבלה והולכה לא כתיב זהו והקטרה אע"ג דשייכא בעצדות כוכבים מיהו לאו לא כתיב זהו והקטרה אע"ג דשייכא בעצדות כוכבים מהיו לאו

מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אלא בשתי עבודות אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט תניא כוותיה דרבי יוחנן ^(ב)השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים הרי אלו זבחי מתים בשחטה ואח"כ חישב עליה זה היה מעשה בקיסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר אמר רב חסדא לא אמרו בה איסור משום כבודן דרבנן לא היתר משום כבודו דרבי אליעזר ממאי דלמא עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא דלא שמענא דחשיב אבל הכא דשמענא דחשיב ^(ג)הוכיח סופו על תחלתו אי גמי ע"כ לא קאמר ר"א התם אלא גבי עובד כוכבים דסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים אבל ישראל הוכיח סופו על תחלתו לא אמרינן אלא אמר רב שיזבי לא אמרו בה היתר משום כבודו דרשב"ג הי רשב"ג אילימא רשב"ג דגיטין ^(ד)דתנן הבריא שאמר כתבו גט לאשתי רצה לשחוק בה ומעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת אמר רשב"ג יאם מעצמו נפל ה"ז גט ואם הרוח דחתו אינו גט והוינן בה מעשה לסתור חסורי מיחסרא והכי קתני אם הוכיח סופו על תחלתו ה"ז גט ומעשה גמי בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לגג ונפל ומת אמר רשב"ג אם מעצמו נפל ה"ז גט ואם הרוח דחתו אינו גט ודלמא שאני התם דקאמר כתבו אלא אמר רבינא משום כבודו דרשב"ג דהכא ^(ה)דתניא הבורח נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים ואמר הלה אי אפשי בהן אם היה רבו שני כהן הרי אלו אובלין בתרומה רבן שמעון בן גמליאל

אומר כיון שאמר הלה אי אפשי בהן כבר זכו בהן יורשין והוינן בה לת"ק אפילו עומד וצווח אמר רבה ואיתימא רבי יוחנן בצווח מעיקרא דכ"ע לא פליגי דלא קנה בשותק ובסוף צווח דכ"ע לא פליגי דקנה ויכ פליגי שזיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צווח ת"ק סבר מדשתיק קננהו והאי דקא צווח מיהדר קא הדר ביה ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחילתו והא דלא צווח מעיקרא סבר כי לא אתי לידיה אמאי אצווח אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי הנהו טייעי דאתו לציקוגניא יהיב דיכרי למבחי ישראל אמרו להו דמא ותרבא לדידן משבא ובישרא לדידכו שלחה רב טובי בר רב מתנה לקמיה דרב יוסף כי האי גוונא מאי שלא ליה הכי א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי א"ל רב אחא בריה דרב אביא לרב אשי דל"א יהיב ליה זוזא לטבח ישראל מאי אמר ליה חזינן אי איניש אלמא הוא דלא מצי מדחי ליה אסור ואי לא א"ל רישך והר: **בתנאי'** יהשוחט לשם הרים לשם גבעות לשם ימים לשם נהרות לשם מדברות שחיטתו פסולה

שנים

חולין. לענין עבודת כוכבים שאין מחשבה פוסלת בהן כד' עבודות אלא בשנים בשמיטה וצוריקה דהני הוא דכתיבן (שמות כב) וזבח לאלהים יחרס כל אסך נסכיהם מדם (מהל"ס טו) אבל קבלה והולכה לא כתיב זהו והקטרה אע"ג דשייכא בעצדות כוכבים מיהו לאו לא כתיב זהו והקטרה אע"ג דשייכא בעצדות כוכבים מהיו לאו

עבודה היא לאפסודי בהמה משום הקטר חלצה לעצות כוכבים היכא דלא נשחטה ולא מרק דמה לעצות כוכבים דהא אפילו בפנים לא מפסיל קרצן אס חישב על אכילת זשר בשעת הקטר חלצים: **ואח"כ חישב עליה.** לזרוק דמה או להקטיר חלצה: **משום כבודן דרבנן.** דאמרי לא אמרינן סתם מחשבת עובד כוכבים ! לעצות כוכבים והאי גמי אף על גב דאיגלאי מילתא דמומר ! הוא לא אמרינן מסתמא כי שחטה כרישא להכי שחטה דסתם מחשבתו לעצות כוכבים לא אמרינן: **אלא דלא שמעינא דחשיב.** לא בתמלה ולא כסוף: **אלא גבי עובד כוכבים.** דשעת שמיטה בחוקת עובד כוכבים הו: **אבל ישראל.** כיון דהוי בחוקתו בשעת שמיטה: **הוכיח סופו לא אמרינן.** דדלמא אחר השמיטה נכנס צו יהי"ר והמיר דמוי: **דרשב"ג.** דלמר הוכיח סופו על תחלתו: **הכריז שאמר כתבו גט לאשתי.** ולא אמר כתבו ומנו והלך לו: **רצה לשחק בה.** שלא תפזיר צו לתת לה גט לפטורה מיבס אס ימות והפליגה דבזרים ואין אלו נעשין שלוחו לגרש דהא לא אמר מתו. להכי נקט כריא דלילו מסוכן קיימא לן הלכה כר"ש שזורי דלמר כותבין ונותנין דתנן (גיטין דף סה:) בראשונה היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי אע"פ שלא אמר תנו הרי אלו כותבים ונותנים שמפני שהיה צהול על מיתתו לא הספיק לגמור דצרי וצורו לומר אף המפרש והיוצא כשיירא ר"ש שזורי אומר אף המסוכן וא"ר חננאל הלכה כר"ש שזורי: **ונפל ומת.** וכבר כתבו ומתו נעדים גט לאשמו: **אם מעצמו נפל.** ודאי מתחלה היה דעתו לעלות ולפול וה"ל צהול כמסוכן: **מעשה לפסור.** הא אמרת רישא רצה לשחק בה ולא נמת חילוק דבדר: **ודילמא שאני הסס דקאמר.** כרישא כתבו ואיכא קמא הוכחה בתמלה ונפילתו גלויי מילתא בעלמא הוא דהאי דלמר כרישא כתבו ע"מ ליתן קאמר: **ואמר פלג.** זה שניתנו לו: **אי אפשי.** אין ראוני: **אם היה רבו שני כהן.** זה האומר אי אפשי בהן על כרחו שלו הן ויאכלו בתרומה ולקמיה פריך ואפילו עומד וזווח: **כבר זכו בהן יורשי ראשון.** שהוא ישראל: **אפילו עומד וזווח.** בתמיה והיכן מצינו

מקבל מתנה בעל כרחו: **בשותק.** וקבל השטר: **שזיכה לו ע"י אחר.** שמסר שטר המתנה לאחר בפניו ואמר לו זכה בשטר זה לשם פלוני: **כרבי יוסי.** דאין הכל הולך אלא אחר השוחטו ואפילו שמעיניה דחשיב לא פסיל: **טייעי.** ישמעאלים ואינן אובלין אלא זשר שחטה ואפילו היא מתה מאליה שחט אותה לאוכלה וכן דרכן: **דיכרי.** אילים: **דמא ומרבא לדידן.** לעצות כוכבים דמתוך שהיו טרודים בעסקיהן היו נותנין לטבחי ישראל לשחוט ולהפשיט: **כרבי יוסי.** ומותרין: **לר"א.** דלמר מחשבת עובד כוכבים לעצות כוכבים פוסלת שחיטת ישראל אפילו אין לו זה אלא דבר מועט: **יהיב ליה.** עובד כוכבים זוזא לטבח ישראל בשביל זשר ואמר לו כשתשחוט בהמתך תן לי דיכיר זה זשר מי מיתסר כו"י ! בהמה זכרי מי אמרינן כי אמר רבי אליעזר היכא דהואי בהמה בשותפות מכי וצנוה מעיקרא או שהיתה כולה של עובד כוכבים ונתנה לישראל חוץ מחצר כד שלה אבל כי האי גוונא לא או דלמא לא שאל: **ואי איניש אלמא.** האי עובד כוכבים ולא מצי האי ישראל לנחוייה אס היה רוצה להחזיר לו דינר שלו אישתתה דקנייה גמורה היא: **ואי לא מצי א"ל רישך ורבי.** הרי ראשך והרי הר הכה זה על זה או קבל דינר שלך וכיון דמצי לדחויי ואשתתה דכי שחיט ישראל לאו אדעתא דעובד כוכבים קשחיט ואינו נעשה שלוחו על כרחו דמימר אמר האי ישראל אי בעינא מהדרנא ליה זוחיה הילכך שריא ואי בעי יהיב ליה ואע"ג דק"ל (בכורות דף יג.) מעות העובד כוכבים קונות ויש לו חלק בה מיהו ישראל כי שחיט מסלק ליה לעובד כוכבים ואינו נעשה שלוחו דא"ל לא לעותי שיתפתקין אבל בחיניש אלמא על כרחו שחיטה אף בשבילו היא ועובד כוכבים מחשב עליה: **בתנאי'** לשם ימים. שעשה הם עבודת כוכבים:

שנים

מסורת הש"ס

^(א) [תוס' פ"ב ה"ד ע"ש],
^(ב) [זבחים ב: גיטין סו. דברים מת.],
^(ג) גיטין סו.,
^(ד) ב"ב קלח. כריתות כד:,
^(ה) בס"א: גוי, וכן להלן,
^(ו) בס"א: דמשומד,
^(ז) בס"א: יהי"ר ונשתמד,
^(ח) ז"ל כולה],

הגהות הב"ח

^(א) תוס' ד"ה מקום וכו' בשמיטה וצוריקה דהני הוא דכתיבי וקשה:

מוסף רש"י

רצה לשחוק בה. הואיל ולא אמר מתו (גיטין טו.), אם מעצמו נפל הרי זה גט. דלעוו מתחילה היתה לכן וסופו הוכיח והוא ליה כמפרש ומסוכן (טס.) מעשה לסתור. רישא מנא לא אמר כלום ואח"כ נתן חילוק בין מעצמו נפל ויפן דמתו הרוח (טס.) הבורח נכסיו. כפי מרע (כריתות כד.). והיו בהן עבדים. ומתוך כך זוזא שאני רוצה לזון העצדים, דלפילו למ"ד יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואני זקי, אפילו הכי לא ימא ליה לעשות כן (רשב"ם ב"ב קלח.). רבו שני. מקבל מתנה (טס.) אובלין בתרומה. מחמת השני, דודאי קנה וכתיב וכהן כי יקנה נפט קנין כספו הוא יאכל צו (טס.) זכו בהן יורשין. כלומר ראשון או יורשין שלו (טס.) הוכיח סופו על תחילתו. שלא נמרה בתחילה (כריתות כד:) הוכיח סופו שזווח על השחיטה שבתחילה, דלא נמרה בתמיה, אלא להכי שחק דגנאי הוא לזווח כל זמן שלא הגיע מתנה לידו (רשב"ם טס.)

מסורת הש"ס

(א) [לקמן מה:], ב) ע"ז מב: [ומסכתא פ"ב ה"ו], ג) ע"ז דה, ד) גס זה שם, ה) פסחים עג, ו) [דברים יב], ז) וְלֹה יַעֲבֹדָךְ, ח) [ג'יל במדרש רבה קהלת בפסוק ורחם השמש אחת] שמונה מלאכים מנהיגים את החמה [ונראה בילקוט שמעוני קהלת א רמז מתקסף], ט) עיין ר"מ, י) ע"י סוגית הגמ' דשם כי דברי המוס' כנאן ז"ע ועיין מוס' שם ד"ה ת"ל, כ) ע"י מהרש"ק בספר תפארת שמואל בזה הדיבור, ל) [בדאיחא לקמן עת:],

הגהות הב"ח

(א) גמ' לשם אהר מכלל לשום ימים לשום נהרות: (ב) תוס' ד"ה הו לא דלמר וכו' ר' יוסי הגלילי אומר אלהיהם על ההרים ולא ההרים:

מוסף רש"י

אהר לשם אהר מכלל אלו. אפילו צמחה דלאו דדיה אלא דליקן ששחט לשום דבר שער [לקמן חא], לשום הרים. לשר הממונה על ההרים (ע"ז חב), כיון ששחט בה סימן אחד. לעבודת כוכבים (שם נד).

שנים אוחזין. זה בראשו חיה צקמו: **לשום דבר שער**. שחיטה סתם: **גמ'** **זבחי מוס**. ליאסר צהנאה כדיון תקרובת עבודת כוכבים שאסורה כמות ומת אסור צהנאה דנפקא לן במסכת ע"ז (דף כט:)

מותמת שם מרים וגמר שם שם מעגלה ערופה: **מינאל ושינשול קטן**. כלומר לשום גדול שצכל הצריות או לשום קטן שצכולן: **שינשול**. מולעת: **דאמר לשום הר**. הר אינו נעשה עבודת כוכבים דכתיב^(א) אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם צמס' ע"ז (דף מה:)

הלכך לשמן לא מיקריא זבחי ממים ומיהו פסולה מלאכול משום דדמיא לשחיטת עבודת כוכבים מיחלפא צה וכדמתן לקמן (דף מה:)

השוחט משום דדמי לשוחט קדשים צחוק: **לגדא דהר**. למלאך הממונה על ההרים: **דומיא דמיכאל**. דלא מחובר הוא. וצעלי חיים אף על גב דלא מיתקרי משום עבודת כוכבים כדקיימאל לן בתמורה (דף כט.)

סימן אחד. דאע"ג דצעלי חיים אין נאסרים להדיוט לא משום נעבד אשעשא עבודת כוכבים ולא משום מוקאש שהקטו לתקרובת עבודת כוכבים כדקיימאל לן בתמורה (דף כט.)

מדאטקטיך קרא למיסריניהו לגבוה דכתינא (צ"ב מ:)

מן הצקר [ויקרא א] להוילאי את הנעבד ומן האלן [שם] להוילאי את המוקאש מכלל להדיוט שרי מיהו כי עבדי מעשה צוופייהו מיתקרי כדלמרינן צפרק רבי ישמעאל (ע"ז דף נד:)

אע"פ שאמרו המשתחוה לקרקע עולם לא אסרה חפר צה צורות ושיחין ומערות והשתחוה להן אסרן והכא נמי אע"ג דלכתי צעלי חיים ניניהו צומיתקרי. והאי סימן אחד לאו דוקא דה"ה לחאי סימן. וציהנת חצירו נמי אע"ג דפשיטא לן דלין אדם אוסר דבר שאינו שלו [ויצמתא פג:] אשמועינן רב הונא דאסר לה צמעשה כל דהו: **רצוצה**. לא מיצביאל עומדת דכשהגציהה והרציהה קנאה צהגצזה ונעשית שלו אלא אע"ג דרצוצה ולא קנאה אסר לה צמעשה: **המשחוחה צהמס חצירו לא אסרה**. אפילו למוצח משום נעבד: **עשה צה מעשה אסרה**. אף להדיוט. וטעמא יליף במסכת ע"ז (דף נב:)

מכל הכלים אשר הזניח המלך אחז צמלכותו צמעלו הכנו [ד"ה כטן] ואמר מר מאי הכנו שגזוס דאסרי צהנאה ואף על גב דלאו דידיה הוו שהיו כלי שרת: **השוחט חטאת**. לקמיה [ע"ג] מפרש מאי שגא חטאת דנקט: **שגא חטאות**. צשוגג משום שבת ומשום שוחט קדשים צחוק ומשום עבודת כוכבים שגלשתן צכרת. ומשום מקלקל לא מיפטר צצבת שהרי מתקנה הוא אצל בני נח שאבד מן החי אסור להם [וסהדינן נ: ומחטאת כי שחטי להם] צעלים דבר שאינו שלו הוי דשל גצזה הוי:

מחחקן

להדיוט אסור והיינו טעמא יו כיון דאשמועינן דאסורים לגבוה ומיקרי נעבד לכל הפחות לגבי גבוה צא הכתוב דלא תחמוד לאסור צפוי אפילו לא יחשב נעבד אלא לגבוה אע"ג דהר נמי חשוב נעבד לענין גבוה דמכוח צפרק כל הזלמים (ע"ז דף מו:)

דהמשתחוה להר אצניו אסורין למוצח מ"מ צפוי מותר דילפינן מכלים דלא מיתקרי כי היכי דילפינן תקרובת מכלים דכפרישית ואין להאריך כלן וייתר:

רצוצה אפני עבודת כוכבים. פירש צקונטרס לא מיצביאל עומדת דכשהגציהה והרציהה קנאה צהגצזה ונעשית שלו ואין נראה דכי הגציהה נמי לא קנה לה לענין שתחשב שלו אם אין אדם אוסר דבר שאין שלו דהא גול ולא נתיאשו הצעלים שניהן אינן

יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו חיה לפי שאינו צרשותו כו' ולקמן (דף מה.) נמי דלמר רב נחמן אין אדם אוסר דבר שאינו שלו פריך ליה מהמנסך ומאי פריך מהמנסך והא מנסך מכי אגציהה קנייה כדלמר צהנחקין [גיטין דף נב:] אלא ודאי צהכי לא חשיב שלו ואינו קניו לו אלא להתחייב צאונסין אלא נראה דנקט רצוצה לרצותא דאף על גב דלא הרציהה ולא עשה צה מעשה גדול כל כך אסרה: **אפני עבודת כוכבים**. אין לפרש דוקא לפני עבודת כוכבים וכרצי יהודה צן צצא דלמר לקמן (דף מה.) אין מנסכין יין אלא לפני עבודת כוכבים והוא הדין שאר עבודות דנראה דדוקא לענין ניסוך קאמר דככל דוכתא דאיירי צשוחט לא נקט לפני עבודת כוכבים ועוד דלמאי פריך צסמוך אשחויי חוק לא ליחייב דמתחקן צעפר הוא התם צשלא שחט לפני עבודת כוכבים ולא מתסכרא ומ"מ חייב העובד מידי דהוה אעובד להר אלא ודאי אע"פ שלא צפני עבודת כוכבים נמי מתסכרא והא דנקט הכא לפני עבודת כוכבים אורחא דמלתא נקט א"נ כיון דלפני עבודת כוכבים הוא מסתמא לשם עבודת כוכבים מתכוין אע"פ שלא פירש וכגון שהוא ישראל מומר והשתא מאי למימר דנקט רצוצה דלא מצביאל הרציהה לפני עבודת כוכבים דודאי לשם עבודת כוכבים נתכוון אלא אפי' רצוצה כבר כיון דישראל מומר הוא ושוחט לפני עבודת כוכבים מתכוין לעבודת כוכבים: **צ"י הא דאמר עזרא**. לא מיייתי סייעתא מעולא אלא מיהא דמיתסכרא צהמת חצירו ע"י מעשה אצל דמיתסכרא צמעשה וצטא אין יכול לדקדק דללמא עולא מעשה רבה קאמר כדלמר צסמוך והא דקאמר צסמוך ועולא מעשה כל דהו קאמר היינו משום דלרצ הונא לא מאי לפרושי מעשה רבה וא"כ על כרחך מעשה כל דהו קאמר דאי סימן אחד צעי א"כ הוה ליה לפרושי: **רצ"יב** ש"ש חטאות. לא נחת למניינא דא"כ ליחני ארצעה וכגון שהוא יוה"כ אלא צהני אשמועינן חידוש דלענין שבת חייב אע"פ שלא תיקן אלא להוילאי מידי אבר מן החי כדלמר צפסחים צפרק אלו דברים (דף עג.) וצחוק לעבודת כוכבים הוי חידוש כדמוכח צשמעתא וא"ת ואמאי חייב משום שחויי חוק והא אינו מתקבל צפנים דחטאת העוף ליתא אלא ציחיד ואין קרבן יחיד קרב צצבת וי"ל כדיון דאם זרק הוראה כדאשכחן צפ"צ דציהה (דף כ:)

גבי צכשי עזרת ששחטן שלא לשמן או שלא לומנן יש לו להתחייב משום שחויי חוק דצפ' השוחט והמעלה (וצחים דף קט.)

מרצין מקראי לחייב צחוק על כל הפסולין שאם עלו לא ירדו ואף על גב דאותו ואת צנו צחוק פטור משום מחוסר זמן^י שבת לא חשיב מחוסר זמן דלין זה אלא משום דלין עשה דקרבן יחיד דוחה לא מעשה שבת:

השוחט פרק שני חולין

מ.

הא דאמר א"ה. שאינו נעשה עבודת כוכבים כדפירש צקונטרס ואע"ג דלא חשיב אלוה לאסור התקרובת מכל מקום עובדו צסייף כדתינא צפרק כל הזלמים (ע"ז דף מו.)

הנכרים העובדים את ההרים הם מותרים ועובדיהם צסייף ואמרינן נמי צפרק ארבע מיטות (סנהדרין דף סא.) מידי דהוה אמשתחוה להר דהר מותר ועובדו צסייף ואין לתמוה דכיון דלא מיקרי אלוה אמאי עובדו צסייף דדוקא לענין איבוד קאמר קרא דלא מיקרי אלוה ^אדכתיב (דברים יב) צרישיה דקרא אצד תאצדון וא"כ ה"פ אלהיהם שעל ההרים תאצדון ולא ההרים שהם אלהיהם ועובדים אותם תאצדון ומה שמקרובת הר מותר היינו משום דגמרינן מכלים דכתיב אצד תאצדון וגו' ואמרינן צפ' רבי ישמעאל (ע"ז דף נא:) צכלים נשתמשו צכן לעבודת כוכבים הכתוב מדבר ואמר רחמנא דדוקא אלהיהם על ההרים ולא ההרים עצמן אלהיהם אי נמי מש"ה העובדן צסייף אע"ג דלא מיקרי אלוה יזשהרי מחובר הוא משום דגלי רחמנא צעובדי מזלות דמתחייב דכתיב (דברים ד) וראית את השמש וגו' ואף על פי שמחזירין צגלגל הרקיע והא דקמני הכא לשם חמה ולצנה דהוי זבחי ממים היינו לגדיייהו שהם תלוסיסין המלאכים המנהיגים אותם כדלמרינן ^יבמדבר י"ב מלאכים מנהיגים את החמה ומיהו צקונטרס לא פירש כן דמוקי האי קרא דוראית את השמש וגו' בתלושים ומיייתי ראיח מיניה דאע"ג דצעלי חיים לא מיתקרי משום עבודת כוכבים מכל מקום מיקרי אלוה ואסרי תקרובת דידהו וא"ת ומ"ש תקרובת הר מצפוי הר דפליגי צה תנאי צפרק כל הזלמים (ע"ז דף מה.) דתנן ומה שעליהן אסור דכתיב לא תחמוד כסף וזהב עליהם רבי יוסי ^אי אומר על ההרים אלהיהם ולא ההרים אלהיהם ואמר צגמרל דפליגי צצפוי הר כהר וי"ל דהתם מיירי כשעובדים ^א את הצפוי ואפ"ה שרי ליה לרבי יוסי הגלילי משום דלין עובדין אותו אלא אגב הר וצטיל לגציה דלא יחא טפל חמור מן העיקר ורצנן נמי אי לאו קרא ^א הוו שרו מהאי טעמא אי נמי רצנן אסרי משום שעובדים אותו וקרא אסמכתא צעלמא ^א וא"ת דמשמע צריש פרק כל האסורין (תמורה דף כח:) דצפוי צעלי חיים מותרים להדיוט ומוקי לא תחמוד כסף וזהב עליהם צצבר שאין צו רוח חיים אצל צצבר שיש צו רוח חיים הואיל והוא מותר צפוי נמי מותר ואפילו לגבוה משמע התם דהוה שרי אי לאו דכתיב צו מן הצקר ואפילו מיירי כשאין עובדין אותו מ"ש מתקרובת צעלי חיים דאסור וי"ל דצפוי שרי טפי דצטיל אצבייהו ^א דהוה כנעבד עצמו דשרי לפי שהוא צ"מ ומיהו נראה דצפוי צ"ח אסור אפילו להדיוט מדפרין התם טעמא דרציניהו קרא הא לא רציניהו קרא צפוי מותר והא דכתיב (דברים יב) ואצדתם את שמש מן המקום ההוא כל העשוי לשם והשתא למא לא נמיידק ^א טעמא דרציניהו קרא השתא נמי דרציניהו קרא תקשה ליה היאך מותר להדיוט דקרא דמן הצקר לגבוה כתיב אלא ודאי אף

להדיוט אסור והיינו טעמא יו כיון דאשמועינן דאסורים לגבוה ומיקרי נעבד לכל הפחות לגבי גבוה צא הכתוב דלא תחמוד לאסור צפוי אפילו לא יחשב נעבד אלא לגבוה אע"ג דהר נמי חשוב נעבד לענין גבוה דמכוח צפרק כל הזלמים (ע"ז דף מו:)

דהמשתחוה להר אצניו אסורין למוצח מ"מ צפוי מותר דילפינן מתקרובת מכלים דכפרישית ואין להאריך כלן וייתר:

רצוצה אפני עבודת כוכבים. פירש צקונטרס לא מיצביאל עומדת דכשהגציהה והרציהה קנאה צהגצזה ונעשית שלו ואין נראה דכי הגציהה נמי לא קנה לה לענין שתחשב שלו אם אין אדם אוסר דבר שאין שלו דהא גול ולא נתיאשו הצעלים שניהן אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו חיה לפי שאינו צרשותו כו' ולקמן (דף מה.) נמי דלמר רב נחמן אין אדם אוסר דבר שאינו שלו פריך ליה מהמנסך ומאי פריך מהמנסך והא מנסך מכי אגציהה קנייה כדלמר צהנחקין [גיטין דף נב:] אלא ודאי צהכי לא חשיב שלו ואינו קניו לו אלא להתחייב צאונסין אלא נראה דנקט רצוצה לרצותא דאף על גב דלא הרציהה ולא עשה צה מעשה גדול כל כך אסרה: **אפני עבודת כוכבים**. אין לפרש דוקא לפני עבודת כוכבים וכרצי יהודה צן צצא דלמר לקמן (דף מה.) אין מנסכין יין אלא לפני עבודת כוכבים והוא הדין שאר עבודות דנראה דדוקא לענין ניסוך קאמר דככל דוכתא דאיירי צשוחט לא נקט לפני עבודת כוכבים ועוד דלמאי פריך צסמוך אשחויי חוק לא ליחייב דמתחקן צעפר הוא התם צשלא שחט לפני עבודת כוכבים ולא מתסכרא ומ"מ חייב העובד מידי דהוה אעובד להר אלא ודאי אע"פ שלא צפני עבודת כוכבים נמי מתסכרא והא דנקט הכא לפני עבודת כוכבים אורחא דמלתא נקט א"נ כיון דלפני עבודת כוכבים הוא מסתמא לשם עבודת כוכבים מתכוין אע"פ שלא פירש וכגון שהוא ישראל מומר והשתא מאי למימר דנקט רצוצה דלא מצביאל הרציהה לפני עבודת כוכבים דודאי לשם עבודת כוכבים נתכוון אלא אפי' רצוצה כבר כיון דישראל מומר הוא ושוחט לפני עבודת כוכבים מתכוין לעבודת כוכבים: **צ"י הא דאמר עזרא**. לא מיייתי סייעתא מעולא אלא מיהא דמיתסכרא צהמת חצירו ע"י מעשה אצל דמיתסכרא צמעשה וצטא אין יכול לדקדק דללמא עולא מעשה רבה קאמר כדלמר צסמוך והא דקאמר צסמוך ועולא מעשה כל דהו קאמר היינו משום דלרצ הונא לא מאי לפרושי מעשה רבה וא"כ על כרחך מעשה כל דהו קאמר דאי סימן אחד צעי א"כ הוה ליה לפרושי: **רצ"יב** ש"ש חטאות. לא נחת למניינא דא"כ ליחני ארצעה וכגון שהוא יוה"כ אלא צהני אשמועינן חידוש דלענין שבת חייב אע"פ שלא תיקן אלא להוילאי מידי אבר מן החי כדלמר צפסחים צפרק אלו דברים (דף עג.) וצחוק לעבודת כוכבים הוי חידוש כדמוכח צשמעתא וא"ת ואמאי חייב משום שחויי חוק והא אינו מתקבל צפנים דחטאת העוף ליתא אלא ציחיד ואין קרבן יחיד קרב צצבת וי"ל כדיון דאם זרק הוראה כדאשכחן צפ"צ דציהה (דף כ:)

גבי צכשי עזרת ששחטן שלא לשמן או שלא לומנן יש לו להתחייב משום שחויי חוק דצפ' השוחט והמעלה (וצחים דף קט.)

מרצין מקראי לחייב צחוק על כל הפסולין שאם עלו לא ירדו ואף על גב דאותו ואת צנו צחוק פטור משום מחוסר זמן^י שבת לא חשיב מחוסר זמן דלין זה אלא משום דלין עשה דקרבן יחיד דוחה לא מעשה שבת:

א'

עין משפט ונר מצוה

קלו א מיי" פ"ב מהל' שחיטה הלכה כא סוג עשין סג טושי"ע י"ד סי' ה סעיף ג:

קלו ב ג מיי" שם הל' ד סוג שם טושי"ע י"ד סי' ד סעיף ו [א:] קלה ד ה מיי" פ"ד מהל' שגגות הל' א ופ"ח מהל' ע"ז הל' א ע"י צהשגות וצבי"מ טושי"ע י"ד סי' קמה סעיף ט [א:]

שיטה מקובצת

א] לא משום נעבד שעשאן עבודת כוכבים ולא משום מוקצה שהקצן לתקרובת עבודת כוכבים: **ב**] [וליתסרא] [מיתסרין] והאי סימן אחד: **ג**] דלא מיקרי אלוה משום דגלי רחמנא אבר תאבדון אי נמי הר מיקרי אלוה וה"פ אלהיהם שעל: **ד**] אע"ג דלא מיקרי אלוה משום דגלי רחמנא: **ה**] שהם תלושים והם המלאכים: **ו**] וי"ל דהתם מיירי כשעובדין אף את הצפוי: **ז**] ורבנן נמי אי לאו קרא דלא תחמוד הוו שרו מהאי טעמא: **ח**] אגבייהו והוי כנעבד עצמו: **ט**] והיינו טעמא דכיון דאשמועינן:

רבינו גרשום

אין שוחט לא לתוך ימים. כלומר משום ע"ז דאמרינן ^א לאיסורא דימא קא שחט אבד שוחט הוא לתוך אוגן של מים דבענין לפרושי: הרי אלו זבחי מתים. כלומר ואסור אפי' בהנאה: הא דאמר לגדא. כלומר לשר של הר ודאי הרי אלו זבחי מתים: אשחויי חוק לא ליחייב מתחקן בעפר. כלומר הכי סברין חטאת בהמה דאינה נותרת אלא אי בשנים אי ברוב שנים ואי אמרת כיון דשחט בה סימן אחד אסרה אשחויי חוק כ' כלומר דלא חשוב חטאת ולא יחא חייבי אשחויי חוק דבסימן אחד אין מתקבל צפנים:

^א נראה דג"ל לאסריה וי"ל שר של ים ועשין ע"ז (דף מ"א ע"ג) שנקיה אסריה לנעון ויפשי"י שר של כמו אסריה דעניותא.